

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КАМЕНООБРАБОТВАНЕ
3140 с. КУНИНО, общ. Роман, обл. Враца, тел.: 091202/216,238
e-mail: kuninostone@abv.bg

УТВЪРДИЛ:

ДИРЕКТОР НА ДГКО

/ЯНА ОРЛИНОВА/

ПРОГРАМА
за превенция на ранното напускане
на училище

на Професионална гимназия по
каменообработване

ЗА УЧЕБНАТА 2021/2022 ГОДИНА

Програмата е разработена на основание чл.263, ал.1, т.8 от ЗПУО; приета на заседание на ПС (с Протокол №9/10.09.2021 г.) и е утвърдена със Заповед №531/13.09.2021 г. на Директора на училището

I. ВЪВЕДЕНИЕ

В Стратегията за намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020) „преждевременното напускане на училище” е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства; върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално – икономическо развитие на нашата страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква провеждането на интегрирана политика и ангажираност на всички заинтересовани страни в училище (директори, педагогически и непедагогически екип, ученици, родители) и представители на различни институции на общинско, областно и национално ниво. Необходими са мерки за осигуряване на:

- ✓ успешен преход между различните етапи/степени на образование;
- ✓ осигуряване на възможности за реинтегриране на преждевременно напусналите образователната система ученици с цел продължаване на своето обучение в системата на училищното образование и придобиване на ключови компетентности;
- ✓ предлагане на различни форми на обучение от училището;
- ✓ постигане на по-добра координация м/у институциите – училище, общини, РУО, ДАЗД, Д „Социално подпомагане”, ДПС, ОД на МВР и др.

Преждевременното напускане на училище води още и до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения.

Училищната програма за превенция на ранното напускане на образователната система на ПГКО с. Кунино е изготвена въз основа на следните стратегически документи:

- ✓ Закон за предучилищното и училищното образование;
- ✓ Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система /2013 – 2020/;
- ✓ План за 2018 - 2020 г. за изпълнение на стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система /2013 – 2020/ приет от Министерския съвет на 2 май 2018 г., Протоколно Решение № 18.13;
- ✓ Стратегия за образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020);
- ✓ План за действие за изпълнение на националната стратегия за образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020);
- ✓ Национална стратегия за учене през целия живот (2014 – 2020);
- ✓ Национална стратегия на Р България за интегриране на ромите (2010 – 2020);
- ✓ Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2012 – 2020).
- ✓ Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС №100 от 8.VI.2018 г.

II. ПРОФИЛ НА УЧИЛИЩЕТО

Професионална гимназия по каменнообработване – с. Кунино се намира в Северозападна България, област Враца, община Роман – регион, посочен като най-бедния в Европейския съюз.

В началото на учебната 2020/2021 г. в ПГКО с. Кунино се обучаваха 46 ученика в дневна форма на обучение в 5 паралелки с две специалности – каменоделство и скулптура. През изминалата учебна година имаме 3-ма ученика, които са напуснали училище поради заминаване в чужбина на семействата им. Броят на отсъствията е незадоволителен, като причините са икономически, социални, транспортни, здравословни и др. Големият брой отсъствия е индикатор за ранно напускане на системата на училищното образование.

Професионалната подготовка в ПГКО дава възможност за добра реализация в икономически план след завършване на степен на образование.

III. ПРИЧИНИ ЗА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

3.1. Икономически причини – Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от преждевременно напускане на училище. В резултат на финансовите затруднения в семействата (невъзможност да закупуват тетрадки, дрехи, храна и др.) някои деца са принудени да помагат финансово на своето семейство, включително и за отглеждане на по-малки братя и сестри. Много често ученици заминават за чужбина с родители или роднини, като там също не посещават училище и по същество отпадат от образователната система.

3.2. Социални причини – Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства, деца на самотни родители, деца и ученици в риск от извършване на противообществени прояви, ученици с поведение, което е трудно или е в конфликт със закона, домашно насилие, незачитане правото на избор на децата, налагането на строги наказания в къщи.

3.3. Образователни причини – Обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, слабости в методиката на преподаване и в организацията на обучението. Образователните причини са свързани и с начина на оценяване, квалификацията на учителите, навиците за учене, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация, качеството на учебните материали.

3.4. Здравословен статус на учениците – Чести отсъствия на деца/ ученици поради заболяване; трудно адаптиране към образователната среда на деца/ученици със СОП.

3.5. Етнокултурни причини – Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите вътрешногрупови норми и натискът на етнокултурните традиции сред уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на училище: отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липсва мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др.

3.6. Институционални причини – Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координирания подход м/у различните институции на общинско, областно и национално ниво.

IV. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Да се създадат условия за повишаване на интереса и мотивацията на учениците в риск за активно и системно участие в образователно – възпитателния процес в училище.

V. ЗАДАЧИ

- 5.1. Съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст
- 5.2. Изграждане на прецизна система от взаимовръзки и получаване на обратна информация за поведението и успеваемостта на учениците.
- 5.3. Своевременно уведомяване на родителите при закъснения или безпричинни отсъствия.
- 5.4. Реализиране на дейности в партньорство с други структури, родители, неправителствени организации за създаване на подкрепяща среда.
- 5.5. Разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на децата, осигуряване на консултиране, на обща подкрепа от педагогическите специалисти, активна работа със семейството.
- 5.6. Активна работа с учениците и родителите по разкриване на възможности за реализация и просперитет след завършване на образование в ПГКО.
- 5.7. Участие на Обществения съвет, Училищното настоятелство и представители на бизнеса в срещи с ученици и родители.
- 5.8. Посещения на производствени бази, свързани с профила на ПГКО, провеждане на учебно-производствени практики в реална среда, въвеждане на дуалната система на обучение в ПГКО.
- 5.9. Засилване на извънучилищната дейност, клубове по интереси, посещения на природни и културни забележителности.

VI. МЕРКИ ЗА ОБХВАЩАНЕ И ВКЛЮЧВАНЕ В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА НА УЧЕНИЦИ В ЗУВ

- 6.1. Механизмът за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици включва:
- Създаване и дейност на екипи (за обхват) за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната с/ма на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
  - Взаимодействие на институциите по прилагането на комплекс от мерки обхващане и включване в образователната с/ма и предотвратяване на ранното отпадане на деца в риск;
  - Прилагане на процедура за отпускане на семейни и други помощи в натура спрямо индивидуалните потребности на децата и учениците, както и подобряване на координацията при налагане на санкции спрямо родителите, настойниците/попечителите или лицата, които полагат грижи за детето, при неизпълнение на Закона за закрила на детето и ЗПУО;
  - Организиране на регулярен обмен на информация м/у ангажираните институции и координиране на техните съвместни действия за налагане на съответни санкции по реда на Закона за закрила на детето и ЗПУО на родители, чиито деца в ЗПУВ не посещават училище;
  - Взаимодействие на институциите за проследяване на пътуване и миграция и упражняването на правото на децата на задължително образование;
  - Обмен на информация и контрол по издадените здравни бележки за извиняване на

отсъствия по уважителни бележки на децата и учениците;

Други дейности за обхващане и включване в образователната система и за предотвратяване на ранното отпадане на децата и учениците от образователната система.

6.2. Директорът на училището:

Възлага на педагогически специалисти и на друг педагогически персонал от училището включването в екипите за обхват и осигуряват участието на включените лица;

Съдейства технически, административно и организационно на екипа за обхват;

При установена нужда чрез ИСРМ прави писмено предложение по образец до съответната дирекция „Социално подпомагане” за предоставяне на помощ в натура за дете или ученик, като предлагат вида на помощта съобразно идентифицираните потребности на детето/ученика.

Ежемесечно, до 5 – то число подава чрез ИСРМ информация за предходния месец за неосигурено задължително присъствие на учениците за повече от 5 учебни часа по неуважителни причини, с цел налагане на наказания на родителите по реда на чл.347 от ЗПУО;

Организира и контролира изпълнението на дейностите по Механизма на ниво училище и предоставя съответната информация към ИСРМ;

Създава организация за превенция от отпадане чрез анализ на средата във и извън училище и въвежда получената информация в ИСРМ в съответствие с указания на министъра на образованието и науката;

Участва активно в обмена на информация м/у институциите чрез ИСРМ за установяване и актуализиране на статуса на всяко дете и ученик

VII. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

7.1. Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление чрез:

▪ ясно дефиниране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в образователния процес за осигуряване на условия за образование, благоприятстващо развитието на личността на всяко дете и ученик;

▪ подобряване взаимодействието м/у образователните институции;

▪ подобряване на капацитета на педагогическите екипи за идентифициране на причините за отпадане, разработване и прилагане на механизми за контрол, оценка и самооценка на дейността на директора и педагогическите специалисти по отношение намаляването на отсъствията, разработването на система за намаляване на отсъствията на децата и учениците;

▪ партньорството с други заинтересовани страни и специалисти за работа със уязвими семейства и общности;

▪ развиване на дейности в подкрепа на всяко дете и ученик, активно взаимодействие между родители, деца и ученици и педагогически специалисти;

▪ системен обмен на добри практики за превенция на преждевременното напускане на училище.

▪ Подобрена външна и вътрешна среда.

7.2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище;

Постигането на по-добри резултати от обучението на децата и учениците спомага за

преодоляване на евентуални пречки пред развитието им, за придобиване на ключовите компетентности и осигурява възможности за личностна и професионална реализация. В това отношение следва да се постави акцент върху:

- усвояване на основните компетентности, заложи в учебните програми и с акцент върху практическата насоченост;
- оценяване, установяващо резултати и осигуряващо обратна връзка, за поддържане и стимулиране на мотивацията за учене, както и мониторинг на качеството на образователния процес;
- провеждане на допълнителни консултации по всички учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове. Изготвяне на корективни програми с личностно значима информация по учебните предмети за ученика;
- задължителна квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище;
- развиване и популяризиране на нови форми на обучение;
- прилагане на индивидуален и диференциран подход в ОВП, съобразно познавателното равнище на всеки ученик от паралелката;
- включване на ученици в риск от отпадане в целодневна организация на учебния ден;
- осигуряване на учебници и учебни помагала за безвъзмездно ползване през учебната година;
- осигуряване на безплатно хранене /обяд, закуска, вечеря/ за всички ученици от училището, застрашени от отпадане.
- осигуряване на безплатно ползване на Общежитието към ПГКО за всички ученици от училището, застрашени от отпадане.
- организиране и провеждане на изяви на ученици, включени в дейностите за развиване на специфични знания, умения и компетентности и дейности по интереси;
- активно използване на интерактивни и иновативни методи на преподаване и учене, за повишаване на мотивацията и активността на учениците в часовете (електронно учебно съдържание, мултимедийни презентации, образователни платформи и др.)
- регистриране на ученици в риск от отпадане и прилагане на мерки за задържането им в училище;
- индивидуална работа на учители и кл. р-ли със застрашените от отпадане ученици и с техните родители;
- провеждане на консултации или индивидуални срещи с родителите или настойниците на ученици в риск;
- изпращане на уведомителни писма до Д „Социално подпомагане” за ученици, допуснали повече от 5 неизвинени отсъствия в рамките на 1 месец;
- уведомяване на отдел „Закрила на детето” в съответната община, когато родителите не осигуряват участието на детето/ученика в образователно – възпитателния процес в училище;
- запознаване на учениците с техните права и задължения в училище, както и с механизма за противодействие на училищния тормоз сред учениците;
- предложение до дирекция „Социално подпомагане” за предоставяне на помощ в натура вместо парична помощ;
- формиране на нагласа за учене през целия живот от най-ранна възраст.

7.3. Осигуряване на достъп до образование и повишаване на качеството на образованието за децата и учениците от уязвими етнически общности.

- да се предоставя допълнително обучение по български език, като паралелно с това се осигурява възможност и за обучение по майчин език;

- повишаване на интеркултурната компетентност на всички участници в образователния процес /педагогически специалисти, ученици, родители/;

7.4. Достъп до качествено образование за деца и ученици със специални образователни потребности

Осигуряване приобщаващо образование за децата и учениците със специални образователни потребности чрез:

- развитие на капацитета на учителите за работа с децата и с учениците със специални образователни потребности, както и на другите специалисти, работещи с деца и ученици за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности;
- изграждане на педагогическа подкрепяща среда за всяко дете и ученик за осигуряване на приобщаващото образование.

VIII. МЕРКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ УЧЕНИЦИ

8.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите. Родителите и местната общност са участници в процеса на образование. Те са основен фактор за подпомагане на децата и учениците в риск от преждевременно напускане на училище и трябва да бъдат насърчавани чрез:

- популяризиране на добри практики и възможности за участие в мрежи за включване на родителите и местната общност;
- съвместни дейности с родителите за преодоляване проблема със закъсненията или отсъствията по неуважителни причини от училище;
- провеждане на тематични родителски срещи по проблемите на обучението и възпитанието на децата и учениците, с техните права и задължения като участници в ОВП, както и с правата и задълженията на родителите;
- насърчаване на гражданската активност и включването на родителите в информационни кампании и обучения по значими за тях теми;
- повишаване отговорността на родителите и тяхната активност за сътрудничество с учителите и училищното ръководство с цел развитието на децата им с фокус върху родители от уязвими групи за насърчаване на редовното посещаване на училището; включване на родителите в осъществяването на граждански контрол в управлението на училището (Обществен съвет към училището и Училищно настоятелство);
- привличане на родителите като партньори на учителя и класа, включването им в организирането и провеждането на училищни инициативи – благотворителни кампании, тържества, открити педагогически практики и др.

8.2. Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество - процес на сътрудничество за изграждане на позитивни и конструктивни взаимоотношения чрез:

- разработване на политики за ненасилие и изграждане на силна училищна общност;
- осигуряване на ефективна комуникация за навременното идентифициране и разрешаване на възникнали проблеми;
- повишаване привлекателността на класното ръководство и ролята на класния ръководител за индивидуално консултиране;
- работа по развитие на класа като екип;
- провеждане на консултации и своевременно намеса при поведение, изискващо намеса;

8.3. Подкрепа за развитието на децата и учениците за осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на децата и учениците е необходима и допълнителна подкрепа. Тя се предоставя на деца и ученици:

- със специални образователни потребности;
- с хронични заболявания;
- в риск;
- с изявени дарби, като ограничава преждевременното напускане на училище и предотвратява социалното изключване. Конкретните мерки в тази насока включват:
  - осигуряване на ресурсен учител, психолог, логопед в училището – при идентифицирана нужда;
  - създаване на екипи, които да работят съвместно с родителите, органите за закрила правата на детето и органите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните;
  - въвеждане на съвременни подходи за управление на дисциплината за преодоляване на фрагментарността в това отношение и постигане на последователна политика в областта на възпитанието.